

men ogsaa have haat deres Indflydelse i denne Henseende. Jeg holder her et Skjode i min Haand, som er udstedt af Christian den Syvende i 1796, og hvor der findes en anden Bestemmelse, som har været gjældende Ret i Frederiksborg Amt lige til den Tid, da Vandløbene bleve regulerede og samtidig i Reglen bleve baade ubvide og fordybede. Med den ærede Formands Samtykke skal jeg blot tillade mig at oplæse to Umir deraf. Det hedder der: „Saa skal Gaardens Giere ogsaa herefter som hidtil med Amtets øvrige Bønder oprense og vedligeholde Mølle- og andre Aaer“. Det vil med andre Ord sige, at et Vandløb, som man dengang kjendte, skulde vedligeholdes paa samme Maade som Veiene, saaledes at enhver Gaardeier havde sit eget Stykke at rense, og det var gjældende Ret i Frederiksborg Amt lige til den Tid, da det blev bestemt, at Vandløbene skulde reguleres. Der er blevet afholdt flere Landvæsenkommissioner, hvor der er stillet Forslag om Forandring i denne Henseende; men naar Landvæsenkommissionen mødte med Loven i Gaanden for at affige Kjendelse efter den, mødte Gaardmændene med deres Skjoder og gjorde Naastand paa, at denne Bestemmelse i Skjoderne skulde være gjældende, og jeg veed ikke noget Tilfælde, hvor Landvæsenkommissionen har dristet sig til at kuldaste Bestemmelsen i Skjodet; det er nemlig en Bestemmelse, som findes i alle Skjoder, der ere udstedte i den Tid. Først da det bestemtes, at nu skulde Vandløbene reguleres, uddybes og udvides, fandt Landvæsenkommissionen, at nu blev Byrden en anden end den, der havde været tænkt paa ved Skjodernes Udstedelse, og at det nu var rigtigt at gaa over til den Bestemmelse, som fandtes i Loven, og fordele Byrden paa dem, der havde Nytte og Interesse af Vandløbets Vedligeholdelse; og det forekommer mig, at paa samme Maade maa det være rigtigt og billigt nu at gaa frem med Hensyn til de mindre Vandløb. Det kan ikke negtes, at Vedligeholdelsesbyrden bliver en anden for Fremtiden, end den har været hidtil, og i mange Tilfælde kan den gjerne fordobles flere Gange. Nu erkjender jeg, at, naar der er Tale om at vedtage Bestemmelser, der gribe ind i Eiendomsforholdene, skal man være meget forsigtig; men det forekommer mig ogsaa, at man kan drive denne Forsigtighed altfor vidt, navnlig naar man vil drive den dertil, at man bliver staaende helt stille, for ikke at komme til at forløbe sig, og jeg siger, at det er en stor Bilsfarelse, naar man tror at værne om Ret og Billighed ved at fastholde det Bestaaende uforandret paa et enkelt Omraade samtidig med, at hele den øvrige Verden forandrer sig, og jeg kan ikke finde, at det er en retfærdig og billig Maade at dele mellem Parterne paa, at man deler paa den Mande, at den ene Part skulde have Nytten og Fordelen, medens den anden kun faar nye Byrder, og saaledes bliver det i Reglen Tilfældet, desom Bred-

eierne bestandig skulle bære Byrden, medens de, der have Nytten af Vandløbet, skulle være fri. Derfor har jeg ikke kunnet tiltræde Forslaget under Nr. 26, og jeg maa fremdeles stemme imod det.

S. Chr. Hansen: Jeg har tilladt mig at bede om Ordet, fordi jeg paa et Punkt i dette Afsnit ikke ser mig istand til at følge mine politiske Meningsfæller i Udvalget, og derfor ønsker med et Par Ord at motivere min Stemmegivning i dette Tilfælde. Det Punkt, hvori jeg ikke kan følge mine sædvanlige Meningsfæller, er det Vædringsforslag, der af Møretallet er stillet til § 13 under Nr. 26. Jeg deler den Anskuelse med Møretallet, at den Regel, som dette ved sine Vædringsforslag Nr. 27 og 28 søger fastslaaet, er mere stemmende med Retfærdighed og Billighed, og jeg maa derfor stemme derfor. Da jeg forøvrigt i alt Væsentligt kan slutte mig til Møretallets Motivering af disse Vædringsforslag, finder jeg ingen Anledning til yderligere end ved denne Erklæring at motivere min Stemmegivning i den antydede Retning. Jeg skal dog endnu tillade mig et Par Bemærkninger med Hensyn til den Udtalelse af Møretallet, at Vedligeholdelsespligten for Breddeierne staar i naturlig Forbindelse med de Herligheder og de Herligheder, som de i Egenkab af saadanne have. En saadan Udtalelse forekommer mig, idetmindste for Maribo Amts Vedkommende, at være ubjæmlet og ikke begrundet i de virkelige Forhold. Jeg maa erklære, at, skjøndt jeg dog kjender mange Forhold af denne Art i Maribo Amt, kjender jeg ikke noget eneste Tilfælde, hvor der er knyttet synderlige Herligheder til denne Breddeieendomsret, ligesaa lidt som jeg kjender noget eneste Tilfælde, hvor der ikke er knyttet betydelige Ulemper til denne Ret, og deraf maa jeg tillade mig at nævne adskillige, som ere fælles for alle Breddeiere. De have direkte aarlige Udgifter, som i mange Tilfælde ere ikke ubetydelige, og desuden falde Oprensningen og Borttransporteringen af det Oprensede i flere Henseender ubetimet og ubeleiligt, hvortil kommer, at det oprensede Materiale paa Grund af, at Vandet bortfører alle organiske og alkaliske Bestanddele og kun afsejrer mineraliske Stoffer, der ere uden Værdi i Agerbrugets Tjeneste, ikke yder Bederlag for Ulemperne. For det Andet er enhver Breddeier udsat for om Foraaret i stærk Lø at faae sine Marker oversvømmede af Vandmasser fra høiere liggende Steder, idet Vandløbet er overfyldt af Sne og Is. For det Tredie maa Vandløbet om Efteraaret optømmes saaledes, at man ikke skal være udsat for, at Sne og Is standser Vandets frie Løb. For det Fjerde maa ethvert Egn, der gaar over Vandløbet, om Efteraaret opbrydes og optages, hvilket har til Følge, at det om Foraaret atter maa opsættes og istandsættes. For